

polit. O.

1251

A GYŐZELEM ÚTJA

AZ AUSZTRIAI
SZOCIÁLDEMOKRATA PÁRT
KÜZDELMEI

IRTA
F. MOLNÁR SÁNDOR

Ára 20 fillér

A NÉPSZAVA-KÖNYVKERESKEDÉS KIADÁSA
BUDAPEST VII, ERZSÉBET-KÖRUT 35

Az ausztriai szociáldemokrata párt fejlődése.

A világ munkásságának osztatlan rokonszenve, féltő, szerető és őszinte bámulata kísérte az ausztriai szociáldemokrata párt legutóbbi hősiességű választási küzdelmének minden mozzanatát. És amikor a táviró világgá röpitette a hatalmas győzelem hírét, öröm, szolidáris büszkeség töltötte el a szocialista lelkeket.

De a *szocialista* elme az öröm és büszkeség mellett *tanulni és okulni* is akar.

Mi a titka a sorozatos győzelmeknek? Mi a magyarázata annak, hogy a 6.5 milliós lakosságú, gazdaságilag agyonnyomorított, közel 50%-ig agrárországban, erős és ellenséges magatartású, maradi polgárság mellett, az európai reakció tengerében, a szociáldemokrata párt megalkotta és számos veszedelem közepette megvédte a demokrácia és szabadság kicsiny ausztriai szigetét? Melyik az az erő, amely minden polgári rágalom, ferdítés, hazugság ellenére széles ivben — a munkásság sorain túl — a szociáldemokrácia táborába sodorja a kisemberek százezreit?

A forradalomelőtti, 26 milliónyi lakost számláló Ausztria már a 70-es évek elején jelentős iparral rendelkezett. A lakosság nagyobb része azonban még közvetlenül a háború előtt is mezőgazdaságból élt.

A mindinkább erősödő munkásmozgalom szorosán a németországi mozgalom hatása alatt állott. *Marx*, *Engels*, *Lassalle* tanításai, a hatalmas német pártirodalom termékeny talajra talált a soknyelvű Ausztriához tartozó német

ipari munkásságban. A nyolcvanas években a még gyöngé munkásmozgalmat egyfelől pártoskodás, másfelől a hatósági brutalitás és üldöztetés akasztotta meg fejlődésében. A fegyverek hatalmával uralkodó Habsburgok, a Bismarck dicsőségére pályázó államférfiak, a Taaffe-k, a Hohenburgok itt is a hurzsoázia mindenkori csodaszereivel: esendőrszurony-nyal és börtönnel akarták gyógyítani a beteg társadalmat, ezekkel az eszközökkel akarták elfojtani a munkásság föl-szabadtására irányuló mozgalmi törekvéseket.

De ki beszél ma már Taaffe-ról, Hohenburgról, Badeniről — és milyen hatalmas erő lett az egykor üldözött, bebörtön-zött szociáldemokrata eszméből!

*

1890-ben Bismarck kivételes törvényei is megbuktak. A németországi szociáldemokrata párt hatalmas lendülettel tört előre, megerősödése kihatott a kontinens, elsősorban a rokon ausztriai munkásmozgalomra is. Viktor Adler kiváló vezetése mellett a hainfeldi pártgyűlésen elsimitották a két frakció — radikálisok és mérsékelték — közötti ellentétet, megalakították az egységes szocialista munkáspártot. 1893-ban az egységben erőt és lendületet nyert párt *támadásba* megy át és megindítja a monarchia népeinek életében oly jelentős választójogi mozgalmat.

„Nem lesz addig nyugalom... míg az általános, titkos választójog törvénybe iktatva nincs” — ez a harci kiáltás harsogott esztendőkön keresztül Bécsben, Prágában és a többi ipari városokban az osztályuralom állami és társadalmi exponenseinek fülébe. Szakadatlan tüntetések, tömeg-akciók — természetes, hogy ezek mellett még üldöztetések és bebörtönzések sorozata — jelezték a szocialista tömegek harci készségét.

Végre 1897-ben a Habsburgok lengyel lakája, Badeni, csalómanőverrel megteszi az első lépést és megalkotja a kuriális választójogot. 5042 nagybirtokos 85 képviselőt küld a parlamentbe, a kereskedelmi kamarák 21, a városok cenzusos polgárai 118, a falvak cenzusos közbirtokosai 129 képviselőt választhattak. A vagyonosok 353 mandátuma mellett a 26 milliónyi lakosság, a széles néprétegek választói összesen 72 képviselőt választhattak — de ezeknek választásában az első négy kuria választópolgárai is résztvettek.

1897 március 9-én voltak a választások. Elkéseredett küzdelem után a szociáldemokrata párt az egész országban 88.000 szavazatot kapott, de egyetlen mandátumhoz sem jutott.

Ez volt a párt *első és utolsó* veresége. Már 1900-ban *Ellenbogen* és *Schuhmeier* a parlamentben, *Reumann* és *Schuhmeier* a községtanácsban döngetik a kapitalista nagybirtokos és Luegerista polgárság osztályuralmának bagolyvárát. 1906-ban már hét bátor harcos áll szemben Lueger megdönthetetlennek hirdetett hadállásával. Azóta kisebb-nagyobb arányban, de állandóan növekszik a szocialista szavazatok és mandátumok száma.

Alig egy emberöltő, harminc esztendő múlt el az első és utolsó vereség óta... Az akkori sok szenvedéssel és rengeteg áldozattal járó harcok bátor és kiváló generációja, a kitűnő vezetők nagyrésze még ott küzd a harcos csapatokban. *Karl Seitz*, a népszerű polgármester, *Ferdinand Skaret*, a párt titkára, dr. *Ellenbogen*, a kiváló szónok, *Eldersch* és a sok ezer pártharcos, a nagyszerűen elvégzett munka után ma büszkén tekinthet vissza a harminc esztendő küzdelmeire.

Dolgoztak, szenvedtek, harcoltak, tanultak — de győztek.

Számos tényező, különböző erők, gazdasági, szociális, kulturális, politikai és párttradicionális okoknak kölcsönhatása vitték győzelemről-győzelemre az ausztriai szociáldemokrácia zászlaját.

Ragyogó és legnagyobb értékű erénye az osztrák szociáldemokráciának, hogy 1890 óta *a legváltóságosabb kísértés közepette is megőrizte a mozgalom egységét*. Minden ellentétet, minden véleménykülönbséget és nézeteltérést csak a párton belül lehet és szabad elintézni: ez volt az elég gyakori és széleskörű ellenzéki mozgalmak jelszava; másfelől a párt, a személyeskedés és gyűlölködés pártbontó tevékenységét kizáró elvi véleménynyilvánítás szabadságát minden párttag számára biztosította.

Egységes mozgalom, egységes akció, szabad véleménynyilvánítás: ezek voltak a mozgalmiszerveinek alappillérei.

A forradalmi mozgalmak alatt a bolsevik demagógia Ausztriában is kísérletezett. A legféktelenebb, a legmegvetendőbb eszközöktől sem tartózkodó agitációjuk hajótörést

szenvedett egyfelől a tömegek politikai iskolázottságán, másfelől a szociáldemokrata párt demokratikus alkotmányán és tradícióin. A forradalom vezető testületében, a Munkástanácsban, fokról-fokra bebizonyosodott, hogy csak követé-
lődzésben telhetetlen, de gyakorlatban kivihetetlen a taktikájuk és fokozatosan elvesztették a tömegek bizalmát. Hozzájárult vereségükhöz Friedrich Adlernek — aki a háboru alatt tanusított magatartásáért a legnépszerűbb vezető volt — állásfoglalása, aki a forradalom hevében is minde-
nekfölött a mozgalom egységét tartotta szem előtt: egységet, amely csak a szociáldemokrata párton belül biztosítható.

A párt- és szakszervezeti mozgalom, ezzel karöltve a szövethetesi szervezetek, külön-külön utakon és funkciókkal, fölbonthatatlan eszmei és perszonális egységben törnek az egységes cél: a munkásosztály gazdasági és politikai függetlensége és fölszabadtítása felé.

Megkönnyítette az eszme terjesztését a tömegek magasabb kulturája. A nagy Ausztriában alig volt, a mai Ausztriában nincs egyetlen analfabéta. Emellett a szocialista munka már az industrializálódás fejlettebb fokán keresztülment munkásság körében mélyebb hatást gyakorolt a tömegekre. Ma már a harmadik-negyedik ipari munkás-generáció a szemléltető oktatáson keresztül ismerte meg a kapitalizmus kizsákmányoló és munkásellenes rendszerét.

E termékeny talaj fogadta magába a pártnak párját ritkító szocialista nevelőmunkáját. Az elvetett magból 30 esztendő alatt hatalmas, terebélyes fa fejlődött.

A forradalom után.

Évben	A szociáldemokrata		szavazatok száma
	szakszervezetek, pártszervezetek taglétszáma		
1913-ban	415.000	89.673	
1919-ben	772.146	332.391	1,211.814
1920-ban	900.820	335.863	1,072.709
1921-ben	1,079.777	491.150	
1922-ben	1,049.949	553.022	
1923-ban	896.763	514.277	1,311.870
1925-ben	807.515	576.107	
1926-ban	756.624	592.346	
1927-ben	—	—	1,536.307

Ezek a számok a munkásosztály gazdasági és politikai érettségének, kulturális és szociális szabadságának fokmérői. A politikai és gazdasági helyzet különbözősége gyakran megváltoztatta a szakszervezetek tagjainak és a szocialista szavazóknak számát. De a pártszervezetek növekedése állandó, mert oda már a szocialista akarat viszi a tömegeket, és ott a tanító munka az akaratot meggyőződéssé formálja. A háboru előtt a 26 millió lakost számláló Ausztriában a szakszervezetek 415.000, a pártszervezetek 90.000 tagot számláltak. A háboru szemléltető oktatása, az osztályellentétek kiéleződése, a keserűség és gyűlölet a háboru bűnösei ellen a munkásosztály táborába hajtja a tömegeket. A forradalom győzelme, az elkeseredett, béke, szabadság és munka után vágyódó, reményeiben fölfokozott emberek százazeit hajtja a győzelem élén haladó szociáldemokrácia táborába. Az 1919. évi — a forradalom kitörését követő első — választáson 1.21 millió szavazó sorakozik a kormányhatalomban részes párt zászlaja alá. De ezeknek egyrésze csak érzelmeit követi, a politikai konjunktura hatása alatt csatlakozik a munkásosztályhoz. Még nélkülözik a politikai és szocialista *nevelést*. A kisebbszámú, gazdasági érdekeiket fölismerő munkások a szakszervezetekhez — 700.000-en —, a magasabb kulturális fokon állók, a szocialista meggyőződésűek, már a pártszervezethez — 330.000-en — is csatlakoztak. 1920-ban az európai forradalom irányvonala lefelé halad. Megbukott a magyar forradalom, a német forradalom visszafejlődik, az olasz erőtlén, az orosz forma ábrándképnek bizonyul, az európai reakció megerősödik — ebben az évben a választásokon a párt 140.000 szavazatot veszít. Az *érzelmi szocialisták*, a forradalmi rokonszenvezők egyelőre eltávolodtak a párttól.

A politikai válság ellenére a jó gazdasági konjunktura megduzzasztotta a szakszervezetek létszámát. 1921—1922-ben, az infláció idejében, napirenden voltak a bérmozgalmak: a szakszervezetek taglétszáma százazekkel növekszik. Ezzel párhuzamban a pártszervezetek és a szocialista fölvilágosítás lázasan dolgoznak. A szakszervezeti gyűjtőmedencéből a párt magához vonzza a munkásmozgalom fölvilágosultabb anyagát. *Három esztendő alatt 200.000 új tagot nyerneik a pártszervezetek.*

1923-ban, a hírhedt Seipel-szanálás hatása alatt, a gazdasági élet összeomlik, százezrek válnak munkanélkülivé, a szakszervezetek taglétszáma 150.000-rel csökken, de folyik a fölvilágosító munka, 240.000-rel emelkedik a szocialista szavazók száma; 100.000-rel több a szavazója a szociáldemokrata pártnak, mint az 1919. évi ugynevezett forradalmi választások alatt volt.

A pártszervezetek taglétszáma állandóan emelkedő irányzatú. Aki tagja pártszervezetének, az tanul, meggyőződött szocialistává válik és semmiféle konjunktura hatása alatt el nem hagyja pártja zászlaját.

És négy esztendő sorvasztó gazdasági válsága után 250.000 munkanélküli mellett ma a pártszervezetek taglétszáma meghaladja a 620.000-ret, a szavazók 43%-a a szociáldemokrata pártra szavazott, a felnőtt lakossághoz arányítva *minden 6-ik ember tagja a szociáldemokrata pártszervezetnek, minden 5-ik a szakszervezetnek és 100 szavazó közül 43 szociáldemokrata.*

Az új párttaktika.

A háborús összeomlás s az azt követő forradalom politikai küzdelmei, az ingadozó gazdasági helyzet: valutakriszis, a „szanálást“ követő ipari pangás fokozták és állandósították a szociális feszültséget. A feszültség kiélezte az osztályellentéteket, két hatalmas politikai és társadalmi tábor áll egymással szemben: a reakciós tömeg: a vagyonos osztály és kritikátlan követői, ennek érdekképviselője, a keresztényszociális párt, másfelől a proletariátus: a dolgozó nép a szociáldemokrata párt kebelében. A középpártok és alakulatok néhány esztendő alatt fölmorzsolódtak.

A szociáldemokrata proletármozgalom „a rengeteg többség önálló mozgalma a rengeteg többség érdekében“. A burzsoá keresztényszociális párt kizáróan a nagytőke és nagybirtok érdekeit szolgálja — és mégis sok százezer gazdasági, szociális és társadalmi helyzeténél fogva a proletariátushoz tartozó férfi és nő — kisczarda, kisiparos, tisztviselő, sőt munkás is — tartozik táborához. Konzervatív — vallási és társadalmi — ideológiák, előítéletek, egyéni hajlam és sajátos-

ság, gyakran tudatlanság kapcsolja ezeket a tömegeket érdekeik ellenére a burzsoázia politikai képviselőjéhez.

A szocialista párttaktika legfontosabb problémája, hogy milyen módon vezesse rá ezeket a tömegeket osztályérdekeik fölismérésére, hogyan kapcsolja bele őket a „rengeteg többség” politikai mozgalmába, hogy ez valóban „rengeteg többség”-gé váljék.

A szocializmus, az új társadalom megteremtése csak valamennyi a társadalomban hasznos munkát végző szellemi és fizikai munkás együttes munkájának a gyümölcse lehet. Ezért a szocialista társadalmi rend lobogója alatt küzdő szociáldemokrata pártnak a *dolgozók* tömegeit kell csatasorba állítania.

A háború előtt — amint az üldözött, a kezdet nehézségeivel és a hatalmasok és csatlósai féktelen gyűlöletével szembenálló és saját soraiban is bizalmatlansággal küzdő mozgalomnál általános jelenség volt — a szociáldemokrata párt névleg tömegpárt volt ugyan, de bizonyos tekintetben zárt jellegű volt. Inkább csak az ipari munkásság tömörült zászlaja alá.

A forradalmak szétrombolták ezt a zárt jelleget és új szellemet vittek a munkásmozgalomba. A győzelmes és bukott forradalmak egyaránt megmutatták, hogy az osztályharc egyetlen járható útja a nagy tömegeknek, valamennyi dolgozónak egységes frontban való felsorakoztatása.

A forradalomnak ez a tanulsága talán sehol sem éreztett oly mély gyökeret, mint az ausztriai munkásmozgalomban. És a céltudatos gyakorlati keresztülvitelnek köszönheti első sorban az ausztriai munkásmozgalom sorozatos győzelmeit.

A munkásmozgalom hatalmas arányai mellett is még csak a duzzadó fiatalság korában él. Még senki sem születik szocialistának. Az eszmét előbb meg kell kedveltetni az egyénekekkel, be kell őket sorozni a harcoló seregbe és a hadseregben belül lehet csak a besorozottakat katonává kiképezni.

Amíg a mozgalom eseményekorát élte, amíg csak az alapjait raktuk le az új hadseregnek, amíg csak kereteket építettünk és ezek mellé vezérkart szerveztünk, addig megengedhető volt a luxus, hogy csak a kipróbált vagy a megbízhatónak

ismerteket vontuk be szervezeteinkbe. Így azonban csak kisebb-nagyobb szektáig jutottunk el.

Az arányaiban is tömegpártnak azonban a százazrekhez, a milliókhoz kell hozzáférköznie. A gyár, a mőhely, a föld robotos népe, az iroda, az űzlet, áruhááz kizsákmányoltja, a kisiparos, kiskereskedő, tisztviselő, vasutas, a katedra, az igazságszolgáltatás munkásai, az egyetem, az iskola ifjusága: mind-megannyi álldozata a tőkés társadalmi rendnek, akiknek érdekük a szocializmus diadala, de akiket ki kell vonni a kapitalista osztályuralom eszmeköréből és be kell sorozni őket a szocialista tömegmozgalomba.

De a szervezés munkájánál nem lehet típusokkal és sablonokkal dolgozni. Ezt meg kell tanulnia minden szocialistának, s ezt megtanulták az osztrák szocialisták — és ebben rejlik erejük.

A dolgozó társadalom különböző rétegeinek van egy összekovácsoló, összefogó kapcsuk: a kapitalizmus kizsákmányoló nyomása és az új rendért való vágyakozás.

Emellett azonban fönnáll számtalan gazdasági, társadalmi, kulturális, egyéni és sok látszólagos különbözőség. Aki komoly, nagy, akcióképes tömeget akar egy frontba állítani, annak a szervezeti egységek összeállításánál számolnia kell a különböző rétegek sajátosságáival.

Milliók küzdenek a kapitalizmus ellen, de százazrek lelkében élnek még különböző társadalmi és kulturális sajátos fölfogások és vágyak. Nem lehet tömegpártnál mesterséges korlátokat föllállítani. Nem lehet azt követelni, hogy aki belép a pártba, az rögtön 100 százalékos szociáldemokrata legyen; vesse el magától eddigi szokását, fölfogását, gondolkozásmódját és ha nem teszi, másodrangu párttaggá degradáljuk.

Az elnyomottak, szabadulásra vágyók lépjenek be sorainkba, egyéni érdekeiknek vagy hajlamaiknak legjobban megfelelő szervezeteinkbe és ott vegyenek részt a munkában, olvassák lapjainkat, irodalmunkat, tanuljanak — és e réven legyenek szocialisták. Az így nevelt tömegek meggyőződött, kitartó, a párt zászlaját minden viszonyok között követő szociáldemokraták lesznek.

Az ausztriai szociáldemokrata párt ezt a taktikát követi. Minden egyéni sajátosság számára megfelelő tevékenységi

kört teremtett, ezzel megnyerte a tömegeket, a szocialista mozgalom céljainak megfelelően átformálja egyéni gondolkodásukat s így egy hatalmas, mindig új anyagot szolgáltatató gyűjtőmedencét teremt a pártmozgalom számára.

A gyűjtőmedence számára minden *dolgozó* réteg alkalmas. Nő vagy férfi, egyetemi tanár és hallgató, az ügyvéd, orvos, művész, színész, sportember épp olyan szívesen fogadott harcostárs, mint az ipari és mezőgazdasági munkás, magánhivatalnok, köztisztviselő, kispap, kisiparos vagy kiskereskedő.

Ez a gondolat vezette a pártot, amikor 1925-ben megalkotta a szocialista mozgalomban úttörőnek tekinthető agrárprogramját, amelynek segítségével a mezőgazdaság oly nehezen megközelíthető dolgozó népét igyekszik a szocializmus zászlaja alá toborozni.

Az ifjuság szocialista nevelése.

A szocializmus a jövő boldogabb társadalma lesz, a szociáldemokrata párt a szebb és derüesebb jövőért küzd: ezért elsősorban a jövő, remélhetően boldogabb generációjának szívét-lelkét igyekszik megnyerni. A fogékony *ifjuságot* el kell távolítani a megmátelyező polgári ideológiától és szervezetektől, ezt a generációt a szocialista törekvések mellé kell sorakoztatni.

Néhány esztendő alatt kitünő intézményekkel, példás szervezeti és nevelőmunkával a pártnak ezt a törekvését teljes siker koronázta. Közel 30.000 *ifjumunkás* tartozik a párt és szakszervezetek ifjumunkás-organizációjába. 2130 *egyetemi hallgató* áll a szociáldemokrata egyetemi hallgatók szervezete mögött és újabbban már 1800 tagja van a szocialista *középiskolai* tanulók egyesületének is.

De ezek többé-kevésbé már öntudatos és részben harcoló szervezetek. A gyermeket még serdülőkorban kell kivonni a hazug és rabszolganevelésre berendezett polgári ideológiából.

Ezt a célt szolgálják a *gyermekbaráti* és különböző *ifjusági sportegyesületek*. Természetesen *nem* politizálnak a *gyermekekkel*. De nem is nevelnek alázatos, emberi mivoltukat megtagadó, csuszó-mászó lényeket, hanem öntudatos,

az életnek örvendő, az életet, a munkát szerető, embertársait megbecsülő, derüs, edzett, egészséges embereket. A pedagógia és zenekultúra élén haladó Ausztriában ma a legnépszerűbb dal, a Gyermekbarát-himnusz fejezi ki a legszebben ezt a gondolatot:

*E nagy világ ifjuságunk
előtt tárva-nyitva áll;
Meggünk, hová huz a vágyunk,
erdő, mező, friss határ.
Bus testvérem, föl a fővel,
nézd, a csillag int feléd...
Föl az égig szent erővel,
Míg ifjuságunk tüze ég!*

Tizenkétesztendőskorukig a Gyermekbarát-Egyesület keretében kitünő pedagógusok, óvónők és gyermekképzők vezetése alatt számtalan óvodában, gyermekkertben, játszótéren gondozzák a jövő nemzedéket.

95.000 tagja van az egyesületnek, amelynek csak felnőttek lehetnek a tagjai és ez az egyesület hozzávetőlegesen 250—300.000 gyermek neveléséről gondoskodik.

Ennek a kis országnak a jövő nemzedéke a szocializmus szellemi befolyása alatt áll. Ez nemcsak biztató reménység, ez már a szebb jövő biztosítéka.

Tizenkét—tizenhatesztendőskorig a „Vörös-Sólyom“ cserkészegyesület fogadja kebelébe a természetet, sportot kedvelő ifjuságot. Vasárnaponként a kirándulónásokat és villamosokat a népszerű Vörös Sólymok vigkedélyü, boldogságtól hangos tizezei töltik meg derüs-harcos dalaikkal.

Százezer példányban megjelenő „Kinderland“ című lap, külön-külön kurzusok, szülők, nevelők és csoportvezetők számára, számtalan nyaralási akció gyönyörű gyermekmenhelyekkel, néhány száz válogatott könyvekkel felszerelt mozgókönyvtár szolgálja a lendületes gyermekbarát-mozgalom fölvilágosító céljait.

De az ausztriai szocialisták büszkesége: a gyermekbarátmozgalom, nem csupán a jövő kialakulását szolgálja. Hány szülőt nyert meg a szocializmus céljainak a gyermekek testét-lelkét gondozó, a gyermekszívet fölüdítő, gyermekkultuszt terjesztő gyermekbarátmozgalom! Hány ellen-

séges érzelmű vagy semlegesesen viselkedő szülő lett harcos szocialistává a pirosnyakravalós gyermekek játszó serege megpillantásának vagy szemlélésének a hatása alatt?!

És ennek a nagyszerű gyermeknevelő mozgalomnak a derüs, barátságos köszöntése: „*Freundschaft!*“ (Barátság!) ma valamennyi ausztriai szocialistának az üdvözlése lett. A Freundschaft-köszöntés néhány esztendő alatt több mint 1½ millió dolgozó férfi, asszony, gyermek szívét hódította meg, ez a köszöntés fogad minden szocialistát, üdvözli minden barátját a szocializmusnak.

A gazdasági mozgalom.

A *szakszervezetek* képviselik a munkások és alkalmazottak gazdasági érdekeit. A szakszervezetek 807.000 tagja között 521.967 munkás, 105.855 magánalkalmazott és 179.683 közalkalmazott van.

Hatalmas lendületet vett a legutóbbi évtizedek alatt a *szövetkezeti mozgalom*, mely nem is tesz kísérletet a semlegeség kidomborítására, hanem nyíltan szocialista mozgalomnak vallja magát. 120 fogyasztási, 14 termelőszövetkezet, 1 nagybevásárló és a Munkásbank szolgálja a szervezett fogyasztás célját. 360.000 vásárló tagja van a szövetkezeteknek, akik 875 szövetkezeti üzletben 131 millió schillinget (1310 milliárd korona) forgalmaztak a legutóbbi esztendőben. A Munkásbank négyesztendőös főnállása után már elérte kitűzött célját: valamennyi munkás- és alkalmazotti szervezet, szakszervezetek, szövetkezetek és pártintézmények pénzeit, vagyonát kezeli és teljesen függetleníti ezeket a kapitalista pénzintézetektől. A Munkásbank segítségével a szövetkezetek egészséges bázisra helyezkedtek, nagy beruházásokat eszközöltek, új üzletágakat vezettek be, hatalmas áruházakat rendeztek be és ma a szövetkezetek Ausztria legnagyobb kereskedelmi vállalatai között szerepelnek.

A szövetkezetek megszervezik és olcsóbbítják a fogyasztást, elvonják a munkásszervezetek pénzét a kapitalista bankoktól — azonkívül előiskolái a szocialista gazdaságnak, mert önkormányzati alkotmányukkal előkészítik a munkásosztályt a gazdasági életben a felelősségteljes vezetőszerp vállalására.

Ezenfölül hatalmas tagforgalmukkal ezek is állandó gyűjtőmedencét jelentenek a szociáldemokrata agitáció számára.

De van már sok rétege a gazdasági életnek, amelyek politikai és gazdasági érdekeiket csak a szociáldemokrata párton belül tudják sikeresen szolgálni, a *szakszervezeti* mozgalomba azonban *nem* illeszthetők be.

A szociáldemokrata *kisiparosok* és *kiskereskedők* szervezete rövid kétesztendő fennállása után már 20.000 tagot számlál. A *kisgazdák* szervezetének közel 10.000 tagja van, a mozgalommal rokonszenvező kisgazdák száma azonban sokszorosan meghaladja a taglétszámot. Csak a legutóbbi *alsó-ausztriai* mezőgazdasági kamaraválasztásoknál például 11.000 kisgazda szavazott a szociáldemokrata párt jelöltjére.

Emellett a *mezőgazdasági munkások* szakszervezete 40.000 tagot számlál.

A szociáldemokrata *orvosok* szervezete 680, az *ügyvédeké* 700 taggal rendelkezik. Még az *egyetemi tanárok* között is fennáll szociáldemokrata szervezet.

Jelentős szerepet tölt be a gazdasági szervezetek között a *Lakók Szövetsége* — 160.000-nél több taggal —, amely hatalmas szervezet erős hátvédje a lakóvédelmi törvény főtartására irányuló pártmunkának. Rendkívül gyakori vitás lakásügyi kérdések intézésére egy nagyforgalmu *dijtalan* jogvédőirodát tart fenn, újabb tagjainak lakását *dijtalanul* biztosítja tűz és betörés ellen.

Hatalmas szervezetük van a *kisjárdékosoknak* is, akiket a polgári társadalom tudvalevően galádul becsapott. A háboru alatt hazafias jelszavak ürügye alatt hadikölcsön alakjában elesalták a szegény árvák, takarékoskodó öregek pénzét és most ezek a szerencsétlenek fizessék meg a Habsburgok és nagytőkések elvesztett háborújának jelentékeny költségeit. A szociáldemokrata párt erélyesen sikraszáll a kisjárdékosok érdekeiért és ezzel újabb tizezreket számláló réteget vonzott magához. Szervezetük és napilapjuk természetesen a pártot támogatja. A tagok száma meghaladja a huszezret.

A háboru fizikai áldozatait, a *rokkantak*, *özvegyek* és *árvák* nyomoruságos helyzetükben szintén csak a szociáldemokrata pártban találtak támogatásra. A párt segítségé-

vel 131.000 tagot számláló szervezetük jelentős gazdasági eredményeket ért el tagjai javára.

A kertiház- és települési mozgalom szövetsége 208 szervezet keretében 24.600 tagot számlál. A párt segítségével Bécsben már 1,552.000 négyzetméter területen gazdálkodnak.

Sport- és kulturszervezetek.

De vannak férfiak, nők, kiket egyéni hajlamaik más irányba terelnek: sport-, rádió-, különféle kulturmozgalmak. A szociáldemokrata párt ezeket is támogatja. A sportkedvelők csak sportoljanak, de ne legyenek lógósai, fizikai és pénzbeli adófizetői a polgári sportegyesületeknek, bojkottálják a cirkuszi egyéni teljesítményt kultiváló, polgári osztályozást szolgáló sportszervezeteket; ehelyett szolgálják a dolgozó osztályok sportcélját: a tömegsportot, a dolgozó emberek fizikai teljesítőkéességét. Sport révén erő és egészség a tömeg számára: ez a munkássport célkitűzése; az eredmény: egészséges nemzedék és fizikailag is erős és bátor harcos sereg, mindenképen kiváló gyűjtőmedence a szocialista mozgalom számára.

Sportegyesületek.

A szervezet neve	Taglétszám
Természetbarátok egyesülete	72.531
Ifj munkások tornaszövetsége	25.000
Munkásatlétikai szövetség	3.520
Munkás-kerékpárosok szövetsége	15.776
Munkások tornaegyesülete	39.254
Munkás-footballsövetség	10.000
Munkás kézilabdászövetség	500
Munkások uszóegyesülete	36.222
Munkások tenniszegyesülete	200
Munkások Jiu-Jitsu-egyesülete	500

Mindezek az egyesületek — már a hatalmas taglétszám: 203.503 is mutatja — komoly és eredményes tömegsport- és pártmunkát folytatnak. A természetbarátok Ausztriában 54 (Németországban 202) menedékházzal rendelkeznek és így függetlenítik a természetbarát munkásosztályt az ellenséges polgári egyesületektől. Tagjai 40% vasuti kedvezményben

részesülnek s ma már több tagja van a munkás-termeszetbarátoknak, mint a legrégibb és leggazdagabb polgári turista-szervezetnek. A turistautakon, hegyekben, menedékházakban mindenütt a munkástermeszetbarátok népszerű Berg-Frei! köszöntése fogad. Az uszóegyesületnek hatalmas dunai uszoda áll rendelkezésére. Az elmúlt esztendőben 200.000-nél több látogatója volt fürdőinek. A tornaegyesületek nagyszerű és kiterjedt játszóterek fölött rendelkeznek.

A párt fölvonulásait és ünnepélyeit a sok tizezer egyenruhás nagyszerű tornászcsapat nemcsak élénkíti, az ott uralkodó szellem előkészítő és kiegészítő iskola a szocialista mozgalom, elsősorban annak védelmi szervezete, a Köztársasági Védőszövetség számára.

Kulturszervezetek.

A szervezet neve	Tagok száma
A szabadgondolkodók mozgalma	101.000
Munkásdalosok	15.021
Antialkoholisták	4.500
Rádiószövetség	1.800
Munkásgyorsírók szövetsége	3.000
Munkások halotthamvasztó-egyesülete	60.448
Munkások sakköre	1.675
Munkás-mandolinzenekar	1.012
Összesen	188.456

E hatalmas tömeg még nem öleli föl a párt hivatalos kulturszerveit, az oktatásügyi központ alkotásait.

Hangsúlyozni kell, hogy az *antialkoholista* mozgalom aránylagos gyöngesége csak látszólagos. A tagok száma csekély ugyan, de annál öröndetesebb az antialkoholisták számának növekedése. *Az ifjusági mozgalom az egész vonalon az antialkoholizmus, sőt antinikotinizmus jegyében folyik.* Egy egész generáció nő föl, amely undorral fordul el a munkás testét-lelkét gyilkoló alkoholtól és elveti magától az egészségre káros nikotint is.

Még azok számára is van működési terület a mozgalomban, akiket egyéni hajlamaik magánjátékonysági tevékenység gyakorlása felé hajtanak.

Ezek a *Societas-Egyesület* köré tömörülnek. De az egye-

sület sem üzi a polgári jótékonykodás reklámszerű, a rászorultakra nézve lealázó rendszerét. A 24.164 taggal rendelkező egyesület beteg vagy gyöngye gyermekek és asszonyok gyógyítására gondozóintézeteket, gyermekotthonokat és üdülőtelepeket tart fenn.

Tagjait a törvényes népgondozói intézmény számára kiképzési és így lehetővé teszi, hogy a munkásélettől távol álló, aktaintéző bürokraták helyett a szegénysorsuakkal érző, velük azonos gondolkodásu egyének vállalják a városi népgondozók feladatait. Bécs városa százmilliókat áldoz a népgondozás céljaira. Az elosztást, a szemérmes szegények felkutatását a Societas iskolájából kikerülő népgondozók végzik el — természetesen teljesen díjtalanul.

A nőmozgalom.

Hézagos volna az ausztriai munkásmozgalomról alkotott kép, ha nem ismernők a nőknek a mozgalomban betöltött nagyszerű szerepét.

A 807.000 szakszervezeti tag között 185.922 (23%), a párt-szervezetek 600.000 tagja közül 175.000 (29%), az 1.5 millió szocialista szavazó közül 700.000-nél több nő szerepel. Bécsben a szocialista szavazatok többsége, 53% (367.000) női szavazat volt.

De ezek a számok csak halvány képet nyújtanak a nők pártmozgalmi tevékenységének a jelentőségéről. Minden testületben, pártgyűlésen, pártvezetőségben, párt- és szakszervezetekben, szövetkezetekben, gyűléseken, szocialista tanító-munkában, parlamentben, községtanácsokban a szocialista nők jelentékeny szerepet játszanak. A népgondozói, népjóléti intézmények legjelentősebb vezetői nők; az *egyéni agitáció* terén pedig sok kerületben tulszárnyalják az évtizedes gyakorlattal bíró férfiakat.

Ki ismeri jobban a munkásnép nyomorát, baját, ki tud meggyőzőbben beszélni, agitálni mint az örökös szenvedéssel és nyomorral küzködő proletárasszony?

És ez a nagyszerű agitáció egyik erőssége a párt föl-tartóztathatatlan fejlődésének. A szocialista nők lapját, az „Unzufriedene“-t (Az elégedetlen) 120.000 család járattja, ami legalább 250.000 női olvasót jelent.

A Köztársasági Védőszövetség.

Legjelentősebb szerep jut a pártmozgalomban az ellenféltől halálosan gyűlölt és a szocialista munkásságtól végtelenül becsült és szeretett „Köztársasági Védőszövetség“-nek (Republikanischer Schutzbund). Ahol a népszerű „Ordner“-ek (rendezők) megjelennek, legyen az gyűlés, fölvonulás, ünnepség, a tömeg kitörő lelkesedéssel ünnepli őket. Ezek a rendezők a párt *legkitünőbb, legmeggyőződöttebb és legáldozatkészebb* tagjaiból rekrutálódnak. Rengeteg időt és anyagi áldozatot követelő szolgálatukért *semmilyen díjazásban* vagy megtérítésben nem részesülnek. Még egyenruhájukat és felszerelésüket is sajátjukból fedezik. Családos emberek, akiknek munkásnyomorúság jutott osztályrészül és akik nemcsak szabad idejüket, de még silány keresetüknek egy részét is föláldozzák a szociáldemokrata mozgalom és köztársaság védelmi céljaira!

És szabadidejüknek milyen tetemes részét áldozzák föl veszedelmes időkben vagy fontos pártmunkáknál, mint például a legutóbbi választások alatt! E mozgalmas napokban állandó készültséget tartottak, nappal munkában állottak, este az agitáció körül dolgoztak és éjszaka koncentrálnak készülségben voltak. Négy hétig tartott ez a példátlanul önfeláldozó munka!

A hatalmas pártmozgalom állandóan igénybeveszi a rendezőket, alig marad szabad vasárnapjuk. Ha más dolguk nem akad, kimasiroznak a hegyekbe, szabad és zárt gyakorlatozókat, harcászati fölvonulásokat rendeznek.

És ez a munka, rendezés, készülség, gyakorlatozás nem mindig veszélytelen. A gyáva, orgyilkos ellenfél halálos gyűlöletében már sok esetben megtámadta a Védőszövetség tagjait. Gyűlölik a Védőszövetséget, mert tudják, hogy katonái életük árán is megvédelmezik a munkásmozgalom alkotásait és intézményeit. *Birnecker, Müller, Walter* és a többi mártírt dicső hivatásuk teljesítése közben kampós-keresztesek ölték meg. A felelet az orgyilkosságra? *Ujabb ezrek léptek be a Védőszövetségbe!*

Hol talál polgári mozgalom, a kapitalista társadalom ehhez hasonló, fenkölt és öntudatos, ragyogó jellemekben gazdag, áldozatkész tömegszervezetet?

Mert a Védőszövetség tömegszervezet. Tagjainak száma sok tizezerre rug, a pontos adatokat érthető okokból *nem* közlik a nyilvánossággal.

Hivatása védelmi jellegű. Nem támad, nem erőszakoskodik, a demokrácia alapján áll, nem erőszakkal akarja meghódítani a hatalmat, de megvédi minden támadás ellen a forradalom, a köztársaság, a munkásmozgalom alkotásait intézményeit és hatalmát.

Védelmi főadata teljesítésében erős és megbízható fegyvertársai vannak. A milliós öntudatos tömeg mellett a *katonai legénység négyötöd-, a csendőrség és rendőrség kétharmadrésze*re számíthat. Ilyen arányban szavaztak a katonák, a csendőrök és a rendőrség a legutóbbi személyzeti választásoknál a szociáldemokrata szakszervezet listájára.

És a Védőszövetség megfelelő védelmi *fegyverekkel* is rendelkezik. Erős szív, tiszta jellem, mély szocialista meggyőződés, soha vissza nem riadó áldozatkészség, kemény ököl; minden körülmények között, minden ellenséggel szemben meg fogja védeni az osztrák köztársaságot, a forradalom intézményeit és a nemzetközi szocializmusnak erős és hatalmas ausztriai várát.

A pártszervezetek.

Megkoronázza a munkásmozgalom szervezeti épületét a példásan működő kerületi pártszervezet. Az ausztriai munkásmozgalom megvalósította a mindenütt gyakran hangoztatott, kitűnőnek elismert — sajnos, sokhelyütt nem méltányolt — szervezeti elvet: *a vezetésben, irányításban, harcban a legszélesebbkörű koncentráció és egység, az agitációban a legaprólékosabb decentralizáció legyen irányadó.*

A hatalmas, egységes pártmozgalomban az élő, örökké mozgékony, állandóan dolgozó szerv, ahol a pártmozgalom minden eseményét előkészítik, végrehajtják, ahol gyűlésznek, agitálnak, toboroznak, tanítanak, szocialistákat nevelnek, a tömeget mozgatják: a *pártszervezeti körzet.*

Aki a legutóbbi mozgalmas választások alkalmából meglátogatta a központi párttitkárságot — üres szobákat talált. A titkárok körzeteikben dolgoztak. A kerületi párttitkárságokban már találtunk 8—10 serényen telefonáló, intézkedő

embert, de itt is olyan volt a kép, mintha csöndes hétköznap volna.

Annál mozgalmasabb volt az élet a hangyabolyhoz hasonló körzetekben. Itt lázas, lüktető élet uralkodott.

Csupán Bécs 1670 pártszervezeti körzetet számlál. Minden körzet élén 8—10 tagból álló dolgozó vezetőség van, azonkívül minden házcsoporthoz van bizalmiférfia. Ha körzeteken kívül átlagosan csak 10—15 dolgozó, agitáló embert számítnak, ez azt jelenti, hogy 20—25.000 állandó agitátor, toborzó munkálkodik a párt érdekében.

A körzetek az egész esztendőben megszakitás nélkül dolgoznak: akár van politikai élet, akár nincs. A háztörzslapokat a lakók politikai pártállásának vagy szervezeti hovatartozásának (Munkáspart-Naturfreund stb.) föltüntetésével állandóan nyilvántartják. *A házbizalmiak havonként legalább egyszer meglátogatják a párttagokat*, beszedik a pártadót, kihordják a párttagoknak havonta díjtalanul járó „Sozialdemokrat“ című lapot és látogatják a más munkásszervezetek tagjait, igyekeznek őket bevinni a pártszervezetbe; másrésztől a semlegesek között is toboroznak. Ez a megszakitás nélküli munka eredményezi a szervezetek állandó izmosodását.

Hogy milyen munkaszellem uralkodik ezekben a szervezetekben, azt a legszebben bizonyítja a választások után megindított pártakció.

A választási hadjárat alatt a bizalmiférfiak és a vezetők erejük végső megfeszítésével dolgoztak. A végső erőfeszítésig kimerült, fáradt, rekedt volt minden bizalmiszemély. Április 24-én fölkelt a nagyszerű győzelem napja.

Három nappal később összeült a bécsi bizalmiférfiak tanácsa. Otto Bauer referált. Lelkes ünneplése a győzelemnek és határozat, hogy a legközelebbi hét pártszervezeti és sajtótoborzó hét lesz.

És a holtrafáradt bizalmiszemélyek rögtön munkába kezdtek. Végigjárták valamennyi lakást.

És az eredmény? 10.000 új Arbeiter-Zeitung-előfizető, 20—40.000 új párttag...

Nincs az a toll, amely papírra tudná vetni azt a lelkesedést, önzetlenséget, párt iránti szeretetet, amely ezekből a gyakran füstös, füledtlevegőjű helyiségekben dolgozó szer-

vezetékéből kiárad. Ezt látni, átélni kell, hogy megérthessük. Látni, amikor a pártnapokon öreg, tőpörödött anyókák, őshaju, de fiatal lelkű férfiak, ifju, izmos munkások és a gyermekcipőből alig kinőtt leányok és fiuk mellett dolgoznak, munkálkodnak a pártért. A munkából érkező, kergestenyerű munkás mellett ott áll a tisztviselő, ügyvéd, az orvos felesége és közben vagy hátizsákkal átveszi a röpiratok és lapok százait és viszi kiosztásra a maga házkörzetébe.

És e tizezrek munkájért csak *egyfajta fizetség jár*: a lelki boldogság, hogy a pártért, az eszméért dolgozhatnak.

De ez nem frázis. Ez élő valóság. Erről mindenki meggyőződést szerezhet, aki a heti pártnapon meglátogat egy pártszervezeti körzetet.

A pártmunka iránt való lelkesedés, természetesen, mindenkire átragad. A pártszervezet munkájában kivétel nélkül, minden párttag — de különösen mindenki, aki pártban, szakszervezetben, szövetkezetben, általában a munkásmozgalomban bizalmi tisztséget visel — *köteles résztvenni*. Ez már begyökeresedett pártradíció.

Seitz polgármester, *Otto Bauer*, *Domes* és *Hueber* százféle más irányú pártelfoglaltsága mellett éppen olyan rendszeresen dolgozik illetékes pártszervezetében — mint a soha nem hallott nevű egyszerű vasmunkás. Egyik röpiratot osztogat, másik tanít, oktat, vezet.

A munkaközösség jutalma a pártdemokrácia megnyilvánulásában nyer kifejezést. A demokrácia az *osztrák* párton belül élő valóság. Minden pártmegnyilatkozás, a pártgyűlések előkészítése, jelölés a választásokra, parlamenti akciók, a községi képviselőtestület alkotási tervei a pártszervezeteken keresztül kerülnek nyilvánosság elé és ezeknek jóváhagyása után valósulnak meg.

Ez a pártdemokrácia fokozza a tömegek felelősségérzetét és adja a hatalmas tömeget, a hajtóerőt a *szociáldemokrácia sikeréhez*.

A szocialista oktatás.

„Százazer új párttag kétségtelenül fontos dolog és erő jelent, de még ennél is jelentősebb, ha a már beszervezett tagjaink lelkét és gondolkodását a szocialista eszme számára

megnyerjük" — ez az elv irányítja a párt oktatási munkáját.

Tízezer meggyőződött szocialista gondolkodású párttaggal könnyűszerrel megszerezhető további százezer új párttag. Ezért mindig fokozott erővel és szüntelenül kell folytatnia a tanító munkának.

Amit a párt e téren produkál, az példátlan a világ munkásmozgalmában. Az osztrák párt már a forradalom előtt is bámulatos eredményű oktatási munkát folytatott. A forradalom után ezt a rendszert példás alapossággal és jelentős sikerrel még kiszélesítették.

Az oktatás alapja természetesen a *szocialista sajtó*. Szocialista gondolkodást, erkölcsöt, cselekvést, az események szocialista szellemű megítélését nem lehet az ellenséges érzelmű, korrumpált polgári sajtóból meríteni. Ezért minden jó szocialistának a szocialista sajtót kell olvasnia.

A párt központi napilapja, az *Arbeiter-Zeitung* 95.000, vasárnaponként 110.000—120.000 példányban jelenik meg. Azonfölül még négy vidéki napilap 39.000 példányban terjeszti a szocialista eszmét.

Az *Arbeiter-Zeitung* a tömegek 40 esztendőes szocialista-nevelése után olyan nivóra fejlődött, hogy számosan nem tudják — vagy azt hiszik, hogy nem tudják — megérteni és inkább az olcsó, de valójában munkásellenes polgári boulevard-sajtót olvassák.

A választások előtt 8 héttel a párt egy eddig még ki nem próbált, némelyektől tulságosan kockázatosnak tartott kísérlettel igyekezett ezeket a munkásokat a polgári sajtó olvasásától elvonni. Megindította a „*Das kleine Blatt*“ (A kis ujság) című olcsó és népszerű nyelven megírt, szocialista szellemű lapot. Még az optimisták is azt hitték, hogy az olcsó lap mellett az *Arbeiter-Zeitung* olvasóinak a 10—15%-át el fogja veszíteni.

De a kitünő és hatalmas organizáció mellett ennek az ellenkezője történt. A „*Das kleine Blatt*“ — és ez példátlan a szocialista ujságírás terén — példányszáma két hónap után megközelíti az *Arbeiter-Zeitung* példányszámát, emellett az *Arbeiter-Zeitung* ugyanezen idő alatt 10.000-nél több új előfizetőt nyert.

A két központi és négy vidéki pártnapilap mellett a 800.000 példányban megjelenő szaklapokon kívül még 22 havi

és *hetilap* jelenik meg, összesen 427.000 példányban, azon-
fölül Bécsben a pártszervezeti közlöny, a „*Sozialdemokrat*“,
amelyet 300.000 példányban terjesztenek díjtalanul a párttag-
gok között.

A pártsajtó mellett természetesen jelentős szerep jut az
előszóval terjesztett tanításnak. E célra külön *oktatásügyi*
központot tart fenn a párt, amely mellett egy művészeti köz-
pont, a színi- és zeneelőadások rendezésén és a művészeti
érzék és hajlam fejlesztésén munkálkodik és irányítja a
hatalmas, ezreket számláló zenekari és dalosszervezeteket,
míg a filmközpont értékes filmeket közvetít és készített a
munkásintézmények számára.

Az előadói és oktatómunka a mozgalom minden fontosabb
területére behatol. Évről-évre ismétlődő, külön-külön kezdők
és haladók számára rendezett alsó-, közép- és felsőfoku
kurzusok és egyes előadások valóban a *nagy tömegek* közé
viszik be a szocialista tudományt és tudást.

1926-ban kurzusokat tartottak

	Kurzusok száma	Hány estét vettek igénybe
Általános politikai és munkás- bizalmiszemélyek tanfolyama	33	461
Szónoklattan — — — — —	7	16
Szakszervezeti és üzemtanács- iskola — — — — —	10	100
Nőiiskola — — — — —	23	276
Ifjúsági iskola — — — — —	37	—
Ifjúsági vezetők számára nyelv- és kézügyesség iskolája — —	24	421
Pártszervezeti ciklusok — — —	122	756
Egyes előadások — — — — —		3889

Közel 360.000 hallgató vett részt ezeken az előadásokon.
S ezek az előadások felölelik a szocializmus, közgazdaság,
történelem, napi politika, szakszervezeti és szövetkezeti moz-
galom, kultúra, vallás, természettudomány és egészségügy
minden kérdését.

Emellett külön *pártiskolát* szerveztek nyolchavi kurzus-
sal, amelyet 113 hallgató látogatott.

Két esztendő óta áll fenn a *párt főiskolája*, amely éven-

ként hat hónapon keresztül a párt, szakszervezeti és szövetségesei mozgalom 32 tagjának egy gyönyörű, e célra berendezett kastélyban nyújt a szocialista és gazdasági tudományokból felső oktatást. A hallgatók hat hónap idejére az iskolában laknak, díjtalanul teljes ellátásban és oktatásban részesülnek, tanszereket és könyveket az iskola adja, a családfenntartók családjait a delegáló szervezet látja el és a tanulókra csak egy kötelesség hárul: a gondtalan életet használják föl tanulásra, hogy a munkásmozgalom hasznos és értékes harcosává fejlődhessenek.

A hallgatók közül 21 közvetlenül az üzemből került a főiskolába s természetesen visszatért üzemébe.

A főiskola tanárait a mozgalom legkiválóbb elméleti és gyakorlati vezetőiből válogatják ki. Otto Bauer, Karl Renner, Max Adler, Helene Bauer, Emmy Freundlich és köztük a magyar Kunfi Zsigmond elvtárs tanítják Szocializmus-ra a jövő generáció vezérkarát.

A tanítómunka nem feledkezett meg a *könyvek terjesztéséről* sem. A szocialista sajtó és előadások hallgatása csak keretét adhatja a szocialista tudásnak. Az olvasás a tudás mélyítését és fejlesztését szolgálja. Meg kell tehát a tömegekkel szerettetni a könyveket. Ehhez azonban *célszerű könyvek* és *szocialista könyvterjesztők* kellenek. A párt oktatási központja díjtalanul katalogizálja és rendezi a szervezeti könyvtárakat, kurzusokat tart fenn könyvtárosok kiképzésére, sőt a pártfőiskola igazgatójának, Luitpold Sternnek vezetése mellett *kolportéurok* (könyvterjesztők) részére is iskolai rendszeresítettek.

Ilyen munka mellett érthető, hogy csupán a központi könyvtárakból egy esztendő alatt 740.846 *könyv került a tanulni vágyó munkások kezébe.*

Külön említést érdemel a *művészeti központ*, amely a legutóbbi esztendőben 203.778 olesó színházjegyet közvetített el kiválasztott színelőadásokra és emellett 16 koncertet 26.341 résztvevővel és számos művészeti előadást rendezett.

Az ismeretterjesztés célját szolgálja a párt *Munkásutazási irodája* is. Egy esztendő alatt öt csoport 1113 résztvevővel utazott külföldre, többek között Párisba, Zürichbe,

Nizzába, Marseillesbe és más nevezetes és tanulságos, természeti szépségekben bővelkedő helyekre.

Ez a kiterjedt és rendszeres kulturumunka meg is termi a maga gyümölcseit!

A vezetők és a tömeg.

Aki az ausztriai párt sikereinek okait kutatja, meg kell látnia azt a meghitt, csodálatosan harmonikus viszonyt, amely már tradícióktól táplálva, tömeg és vezetők között kifejlődött.

A modern munkásmozgalom a kapitalizmus kialakulásának természetes következménye. A materiális előfeltétel mellett a megalapozást, a kifejlődést emberek végzik és az emberek magatartása a mozgalom alakulását is befolyásolja.

Ausztriában *dr. Viktor Adler* volt a modern munkásmozgalom megalapítója, megszervezője, támogatója, egyszóval lelke és a forradalomig győzelmes vezére. Adler, aki nemzetközi viszonylatban *Bebel*, *Liebknecht*, *Jaurès* és a többi nagyok mellett is egyik jelentős vezére volt a fejlődő munkásmozgalomnak, csodálatos kezdeményező- és összefoglalótehetségével egy életet és vagyont áldozott a párt oltárára. Hatalmas agyának minden gondolata, egy egész világot felölelő, emberszerető lelkének minden érzése a párté volt. Párt, szakszervezetek, szövetségek, a pártlap minden küzdelme, egész sorsa, fejlődése és sikere Adler nevéhez fűződik.

Nagyszerű példát adó egyénisége különleges helyet és befolyást biztosított számára a mozgalomban. A legválságosabb és legsikeresebb időkben egyaránt *Adler* neve a szociáldemokrata mozgalmat jelentette. Nem volt lényében egy szemernyi a diktátorok természetéből, nem akart sohasem diktátoroskodni és mégis az ő akarata, irányítása volt a döntő, mert vezetők és tömegek elismerték jellemének, eszének, tudásának és a munkásmozgalom iránti szeretetének föltétlen fölényét.

Ebben a csodálatos Adler-tiszteletben nevelődött egy egész generáció. Vezetőket és tömeget ez a szeretet — amely egyúttal a párt iránti szeretetet jelentette — szétbonthatatlan egységbe forrasztott. Még ma is — kilenc esztendővel

Adler halála után — mindennapos dolog, hogy a párt öreg, kipróbált, Adlerrel egykoru vezetői szűk körben és nyilvánosan, szinte gyermeki tisztelettel emlegetik Adler szavait, őreá hivatkoznak és büszkélkednek vele, hogy munkatársai lehettek.

Még öregbitette ezt a szoros kapcsolatot és föltétlen bizalmat a vezetők és a tömeg között fiának, *Fritz Adlernek* a háboruban tanusított hősie magatartása. Életét dobta oda, hogy a mozgalomnak használhasson, hogy a háboru befejezését siettesse. A forradalom kitörésekor Ausztria, sőt egész Középeurópa legnépszerűbb szocialista vezetője volt. „Az egyéni népszerűség arra való, hogy azt szükség esetén a párt oltárán földozzuk” — ez a nagyszerű jellemre valló elv irányította Adler forradalmi szereplését. Amikor a forradalmi hullámok a legmagasabbra csapódtak, amikor a kommunista demagógia a magyar példa követését ajánlotta az éhező, elkeseredett forradalmi tömegeknek: akkor Adler népszerűségének egész fegyverzetével szembeszállt a demagógiával és számos más természetü erő segítségével sikerült legyűrnie a munkásosztályt romlásba kergető bolsevik veszedelmet.

Ausztria munkássága ma ezért is fokozott hálával tekint a minden veszedelem közepette hős Fritz Adlerre.

De a két Adler mellett még számos kiváló, a nemzetközi mozgalomban is első helyen álló vezetője van az osztrák pártoknak.

Otto Bauer, ma a szocialista tudománynak és politikának a legkitünőbb férfja, dr. *Renner*, *Seitz*, *Breitner*, *Ellenbogen*, *Hueber*, *Domes* és mások, mindmegannyi szilárd oszlopoi a nemzetközi és ausztriai munkásmozgalomnak.

És mellettük ezekre rug a száma a kiváló *tiszteknek* és *altiszteknek*, a bizalmi személyeknek és funkcionáriusoknak. Az évtizedes rendszeres oktatómunka nagymértékben előkészítette és biztosította a vezetők utánpótlásának a kialakulását. A demokrácia uralma mellett a gyakorlati tevékenység csak szaporította a használható vezetők számát, kiváltotta a proletariátusban rejlő intellektuális erőket.

Tizezrekre megy a különböző szocialista funkcionáriusok — parlamenti, tartományi, községi, kerületi képviselők, szak-
szervezeti és szövetkezeti vezetők, üzemi tanácsstagok stb. —

száma, akik elméleti tudásukkal és gyakorlati ismeretekkel kiváló gárdavezetők a mozgalomnak.

Csak ezzel a gárdával kockáztathatta meg a párt 1925-ben egy oly akció lebonyolítását, amelynek keretében 48 órával előbb hirdetett 420 gyűlést tartottak meg ugyanazon órában és 420 kitűnő előadó beszélt összesen félmillió hallgató előtt.

De még ezeknél kiválóbb vezetők munkája sem volna eredményes, ha a tömeg fegyelmezettsége, az egységhez való ragaszkodása, kulturális színvonala, a mozgalom iránti ragaszkodása, agitáló munkássága és az iskolázott párttagok szocialista tudása és erkölce nem volna oly példás!

Ez a tömeg ad erőt a pártnak, biztosítja a további sikereket, nyújt reményt a további győzelmekhez.

A szocialista alkotóerő.

A legkiválóbb párt a legnagyobb agitációs tanítóeszközök és még oly jó vezetők és tömegek mellett sem tud állandóan gyarapodni, ha hiányzik belőle az alkotóerő. Az indifferens, vagy még szocialista műveltséggel nem rendelkező elemek a legbiztosabban a szocialista alkotásokkal nyerhetők meg a párt számára. Alkotni természetesen csak a hatalom birtokában lehet. A hatalom meghódításához tömegek szükségesek. De ha meghódítottuk a hatalmat, akkor alkotni kell, különben a párt elveszti az iskolázatlan tömegek bizalmát.

A forradalom után a párt a bécsi városházán meghódította a hatalmat. Erős többségre támaszkodva, a kapitalista tenger közepén szocialista alkotómunkára rendezkedett be. Nem üzött demagógiát, nem ígérte egy városban belül a szocializmus megvalósítását. Fölvilágosította a tömegeket arról, hogy a reakciós kapitalista Európában nem lehet egy városban belül egy szocialista szigetet teremteni — és a tömegek iskolázottsága ezt meg is értette —, de másfelől megvalósította azt, ami lehetséges: a szociáldemokrata párt programjának a kapitalizmuson belül keresztülvihető részét.

Átvette egy, a háboruban gazdaságilag kirabolt, tönkretett, éhező város közigazgatását. A zseniális Breilner vezetése alatt rendbehozta a város pénzügyeit. A keresztény-

szociális városvezetők a forradalom első napjaiban a külföldi tartozások törlesztésére el akarták adni a városi közüzemeket, a villamos- és gázműveket és villamosvasutat. A szociáldemokraták megakadályozták ezt a pokoli tervet, helyreállították az üzemek pénzügyi egyensúlyát és ma ezek Európa legkonszolidáltabb és legolcsóbban szállító közüzemei.

Emellett utolsó fillérig kifizették a város esedékes tartozásait. A pénzügyi politikában a szocialista elv volt irányadó: *az adót a vagyonos osztály fizesse, a fogyasztási adókat eltörölték, a bevételek 67%-át — évi 205 milliárd koronát — népjóléti célokra fordítják.*

És a népjóléti ügyek között is első helyet foglalja el a *lakáskérdés*. A párt minden hatalmával és erejével megtaltalmazta a lakóvédelmi törvényt. A háziurak és kapitalisták lakájai, a keresztényszociálisok, többizben kísérletet tettek a lakóvédelmi törvény eltörlésére. Hatalmas tömegakciók, gyűlések, tüntetések, parlamenti akciók, obstrukció és két választási harc segítségével sikerült a kapitalisták népellenes merényletét megakadályozni.

De minden akciónál fontosabb volt a *lakástermelés fokozása*. A tömeges lakásépítés pörére vetköztette a háziurak érvelését, amely szerint a lakóvédelem megakadályozza a lakástermelést és ezért nem enyhíthető a borzalmas lakásinség.

1923 óta *30.000 új lakást*, a következő öt esztendőben további *30.000 lakást épít* a város a lakásépítőadó jövedelméből, amelynek 80%-át a nagylakások tulajdonosai fizetik.

Alkinek van lakása, adózzék a lakás nagysága mértékében a lakástalanok céljaira!

Egy-két esztendő múlva Bécsben már nincs lakásszükség, öt esztendő múlva pedig már lakáskinálat is lesz.

És milyen lakásokat épít a város! Gyönyörű, világos szobák, szellős, kertes, napos, széles udvarok a gyermekek számára, gáz, villany és vízvezeték minden lakásban, gyermekkertek városi gyermekkertésznőkkel és díjtalan játékszerekkel, színháztermek, fürdők, gépmosodák minden házcsoportban, kényelem és egészség a proletár számára: ezek a szocialista városépítés alapelvei.

Emellett a lakóvédelem biztosítja az alacsony házbéreket. Az osztrák munkás bérének csak 1–2%-át költi lakáscélokra.

és így módjában áll jobb élelmezést, tisztességesebb ruházatot, némi kulturát biztosítani a maga és családja számára.

Egyszobás lakásért 3, kétszobás lakásért 7 schillinget fizet a lakó havonként.

Egész Európában hasonlíthatatlanul Ausztriában a legolcsóbbak a lakások és ezt a szociáldemokrata pártnak köszönheti a munkásság, valamint az ipar, amely nem volna versenyképes a magas házbérekkel súlyosbított termelési költségek mellett.

De a szocialista város más alkotásokkal is rendelkezik. Megépítették Európa legnagyobb, legszebb és legmodernebb fürdőjét és a proletárkerület közepébe helyezték. A burzsoázia dühöng, pazarlást emleget, mert a proletár is kényelmes, modern fürdőt használhat, de minden szidalmat túlharisog a proletariátus helyeslő tapsvihára.

Gyönyörű otthonot teremtettek a szegény szülők részére, fölépítették a szakértők bámulatától kísért gyermekátvevőállomást, számtalan népfürdőt és ingyenes gyermekfürdőt létesítettek, legényotthonok, otthonok az állástalan háztartási alkalmazottak, ingyenes gyermekkelengye minden szülő számára és sok más alkotás teszi maradandóvá a szociáldemokraták népbarát uralmát.

És a sok alkotás munkát biztosít az iparnak és lényegesen csökkenti a Seipel-szanálás következményeképpen megdagasztott munkanélküliséget.

A szocialista Bécs alkotásait még vaskos kötetben sem lehet megírni. „Amíg megjelenik könyvem, már újabb alkotások keletkeznek“ — írja egy német szakíró. Valóban ez a helyzet. Ezeket látni kell. És meg is tekintik sokan. Ma Bécs idegenforgalma sokszorosan nagyobb, mint a császárság idejében volt. Ezrével jönnek az idegenek, de ezrével a szocialista munkások is, hogy erőt és lelkesedést merítsenek a szocialista Mekka szocialista alkotásaiból.

És ezek az alkotások a szocializmus ügyének is nagy szolgálatot tesznek. Bizonyítják a szociáldemokrácia hatalmas alkotó- és építőerejét, azét a szocializmusét, amely meghódítja a hatalmat, hogy alkotthasson a dolgozó nép javára, hogy alkotásaival fölépíthesse a szép és boldog szocialista jövőt.

A hatalom meghódítása útján . . .

Egyszázhatvanöt képviselő ül az ausztriai parlamentben, 71 belőlük a szociáldemokrata párthoz tartozik. A legnagyobb — a keresztényszociális — párt 73 taggal, tehát két főnyi többséggel rendelkezik. Már csak a kisebb pártok drága segítségével tud kormányozni.

A bécsi községtanácsban két szavazat híján *kétharmad szocialista többség* uralkodik. A tartománygyűlések legtöbbségében a szociáldemokrata párt a legerősebb, vagy kevés híján a legszámosabb képviselővel rendelkező párt. Linz, Gráz, Wiener-Neustadt, Steyr és sok száz várost és községet szociáldemokrata többség kormányoz. A sok ezer község között — még a legfeketebb ország részben is — alig van olyan, amelyben szociáldemokratáknak ne volna befolyásos képviselőjük.

A parlamenti és képviselőtestületi hatalom mellett még számtalan, a végső győzelem szempontjából fontos pozíciót hódított meg a párt.

Egy, legfőljebb két választás és a megingathatatlan szociáldemokrata parlamenti többség biztosítva van. Ebben ma senki sem kételkedik.

A többség megszerzését már a pártban nem is tekintik problémának. 1.5 millió szocialista szavazó, élő és dolgozó szervezetek, 600.000-nél több párttag, sok tizezer dolgozó agitátor és az új generáció lelkes csatlakozása mellett a többséghez szükséges 200.000 szavazat megszerzése már nem kérdés többé!

A megoldandó probléma más természetű; nemcsak meghódítani, de ami ennél nehezebb és fontosabb: megtartani, alátámasztani, biztosítani kell a meghódított hatalmat. A hatalom meghódításához a demokrácia uralma alatt *szavazók* kellene, a hatalom megtartásához *szocialistákra* van szükség.

A nagy probléma tehát: *szocialistákat nevelni*. Az 1.5 millió szavazót meg kell hódítani a szak- és pártszervezetek számára, a 600.000 párttagot, a 800.000 szervezett munkást meg kell nyerni a pártsajtó számára, az új tömegek szívét-lelkét át kell formálni a szocialista gondolat, cselekvés és

tudás befogadására. A győzelem és sikerek mámora helyébe a *szocialista hitet és akaratot* kell a lelkekbe plántálni.

Erre a munkára rendezkedik be a párt, ezért a gondolatért dolgozik már sok tizezer nő és férfi.

És ez a munka sikerülni fog. Megteremti a *szocialista hit és meggyőződés tömegpártját* és vele a szociáldemokrata párt hatalmát.

Ebben a kicsiny, de nem jelentéktelen Ausztriában készülődik a megdönthetetlen hatalom átvételére a párt, egy államban, amelynek szociáldemokrata pártja már ma is lelkekből fakadó reménysége az elnyomott országok munkásosztályának és példát nyújtó büszkesége, világítótornya, hasonló sikerekre és győzelmekre serkentő vezérhadosztálya a haladottab országok dolgozó népének és az egész Internacionálnak.

A tudás – hatalom!

Ezt láthatod az ausztriai mozgalom példájából. — Ezért olvasd állandóan a

NÉPSZAVÁT

amely harcra serkent, lelkesít és fölvilágosít.
Olvasd a

SZOCIALIZMUST

a párt tudományos folyóiratát, amely oktat,
nevel és nélkülözhetetlen minden harcos agi-
tátor számára.

A

NŐMUNKÁST

szerezd meg feleséged, testvéred és női hozzátartozóid számára, mert a nők megszervezése nélkül csak vontatva halad előre a szocialista munkásmozgalom.

